

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2023/1067**z 1. júna 2023****o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie dohôd o špecializácii****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EHS) č. 2821/71 z 20. decembra 1971 o uplatňovaní článku 85 ods. 3 zmluvy na kategórie dohôd, rozhodnutí a zosúladených postupov ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 1 ods. 1 písm. c),po uverejnení návrhu tohto nariadenia ⁽²⁾,

po konzultácii s Poradným výborom pre obmedzujúce postupy a dominantné postavenie,

keďže:

- (1) Nariadením (EHS) č. 2821/71 sa Komisia splnomocňuje uplatňovať prostredníctvom nariadenia článok 101 ods. 3 zmluvy na určité kategórie dohôd, rozhodnutí a zosúladených postupov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy a ktorých predmetom je špecializácia, a to vrátane dohôd potrebných na dosiahnutie takejto špecializácie.
- (2) V nariadení Komisie (EÚ) č. 1218/2010 ⁽³⁾ sa vymedzujú kategórie dohôd o špecializácii, ktoré podľa Komisie zvyčajne spĺňajú podmienky stanovené v článku 101 ods. 3 zmluvy. Uvedené nariadenie stráca účinnosť 30. júna 2023. Vzhľadom na celkovú pozitívnu skúsenosť s uplatňovaním uvedeného nariadenia a po zohľadnení výsledkov hodnotenia daného nariadenia je vhodné prijať nové nariadenie o skupinovej výnimke.
- (3) Cieľom tohto nariadenia je zabezpečiť účinnú hospodársku súťaž a poskytnúť primeranú právnu istotu podnikom. Pri sledovaní týchto cieľov by sa mala zohľadňovať potreba čo najviac zjednodušiť administratívny dohľad a legislatívny rámec.
- (4) Na účely uplatňovania článku 101 ods. 3 zmluvy prostredníctvom nariadenia nie je potrebné vymedziť tie dohody, ktoré môžu patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Pri individuálnom posudzovaní dohôd podľa článku 101 ods. 1 zmluvy sa musí zohľadniť niekoľko faktorov, a najmä štruktúra relevantného trhu.
- (5) Výhoda vyplývajúca z výnimky stanovenej týmto nariadením by sa mala obmedzovať len na tie dohody, v prípade ktorých možno s dostatočnou istotou predpokladať, že spĺňajú podmienky stanovené v článku 101 ods. 3 zmluvy. Pod určitou úrovňou trhovej sily možno na účely uplatňovania článku 101 ods. 3 zmluvy vo všeobecnosti predpokladať, že pozitívne účinky dohôd o špecializácii prevážia nad akýmikoľvek negatívnymi účinkami na hospodársku súťaž.
- (6) Toto nariadenie by sa malo uplatňovať na dohody týkajúce sa výroby tovaru a prípravy služieb. Príprava služieb sa týka činností, ktorých vykonávanie predchádza poskytovaniu služieb zákazníkom (napríklad spolupráca pri vytváraní alebo prevádzke platformy, prostredníctvom ktorej sa služba bude poskytovať). Poskytovanie služieb zákazníkom nepatrí do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia s výnimkou prípadov, keď sa zmluvné strany dohodnú na spoločnom poskytovaní služieb pripravených na základe dohody o špecializácii.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 285, 29.12.1971, s. 46.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 120, 15.3.2022, s. 1.

⁽³⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1218/2010 zo 14. decembra 2010 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na niektoré kategórie dohôd o špecializácii (Ú. v. EÚ L 335, 18.12.2010, s. 43).

- (7) Dohody o špecializácii s najväčšou pravdepodobnosťou prispejú k vylepšeniu výroby tovaru alebo prípravy služieb a ich distribúcie vtedy, ak sa zmluvné strany dopĺňajú vo svojich zručnostiach, prostriedkoch alebo činnostiach, pretože v takom prípade im dohoda umožní sústrediť sa na výrobu určitého tovaru alebo prípravu určitých služieb, a teda fungovať efektívnejšie a dodávať tieto produkty lacnejšie. Je pravdepodobné, že pri účinnej hospodárskej súťaži spotrebiteľia získajú spravodlivý podiel na výhodách, ktoré sa vďaka nej dosiahnu.
- (8) Tieto výhody môžu vyplývať po prvé z dohôd, na základe ktorých sa jedna alebo viac zmluvných strán úplne alebo čiastočne vzdáva výroby určitého tovaru alebo prípravy určitých služieb v prospech inej zmluvnej strany alebo zmluvných strán (ďalej len „jednostranná špecializácia“); po druhé z dohôd, na základe ktorých sa dve alebo viac zmluvných strán úplne alebo čiastočne vzdáva výroby určitého, ale odlišného tovaru, alebo prípravy určitých, ale odlišných služieb, v prospech inej zmluvnej strany alebo zmluvných strán (ďalej len „recipročná špecializácia“), a po tretie z dohôd, na základe ktorých sa dve alebo viaceré zmluvné strany zaväzujú spoločne vyrábať určitý tovar alebo pripravovať určité služby (ďalej len „spoločná výroba“).
- (9) Uplatňovanie tohto nariadenia na dohody o jednostrannej a recipročnej špecializácii by sa malo obmedziť na scenáre, keď zmluvné strany pôsobia na tom istom trhu s produktmi. Nie je však nutné, aby zmluvné strany pôsobili na rovnakom geografickom trhu. Navyše koncepcia jednostrannej špecializácie a koncepcia recipročnej špecializácie by si nemali vyžadovať, aby jedna zmluvná strana znížila svoju kapacitu, pretože stačí, ak zmluvné strany znížia svoje výrobné objemy.
- (10) Aby sa zabezpečilo, že sa výhody špecializácie zhmotnia bez toho, aby jedna zmluvná strana úplne opustila trh nadväzujúci na výrobu, toto nariadenie by sa malo vzťahovať na dohody o jednostrannej a recipročnej špecializácii len vtedy, keď sa v nich stanovujú záväzky týkajúce sa dodávok a nákupu. Záväzky týkajúce sa dodávok a nákupu môžu, ale nemusia mať vylučný charakter.
- (11) Toto nariadenie by sa malo vzťahovať na dohody o spoločnej výrobe uzavreté zmluvnými stranami, ktoré už pôsobia na tom istom trhu s produktmi, ale aj zmluvnými stranami, ktoré chcú vstúpiť na trh s produktmi prostredníctvom dohody o spoločnej výrobe. Koncepcia dohody o spoločnej výrobe by si nemala vyžadovať, aby zmluvné strany obmedzili svoje individuálne činnosti týkajúce sa výroby tovaru alebo prípravy služieb mimo rozsahu pôsobnosti svojej zamýšľanej spoločnej dohody.
- (12) Možno predpokladať, že ak podiel zmluvných strán na relevantnom trhu s produktmi, ktoré sú predmetom dohody o špecializácii, neprekročí určitú úroveň, táto dohoda spravidla prinesie hospodárske výhody vo forme úspor z rozsahu alebo zo sortimentu, alebo vo forme lepších výrobných technológií a zároveň poskytne spotrebiteľom spravodlivý podiel na výhodách, ktoré z týchto dohôd vyplývajú.
- (13) Ak sú produkty, na ktoré sa vzťahuje dohoda o špecializácii, medziproduktmi, ktoré jedna alebo viaceré zmluvné strany úplne alebo čiastočne používajú na vlastnú spotrebu ako vstup pre svoju vlastnú výrobu nadväzujúcich produktov, ktoré tieto strany následne predávajú na trhu, výnimka udelená týmto nariadením by sa mala podmieniť aj tým, že podiel zmluvných strán na relevantnom trhu s týmito nadväzujúcimi produktmi nesmie prekročiť určitú úroveň. Zohľadniť trhový podiel zmluvných strán len na úrovni medziproduktu by v takom prípade znamenalo ignorovať potenciálne riziko uzavretia trhu alebo zvýšenia cien vstupov pre konkurentov na úrovni nadväzujúcich produktov.
- (14) Nemožno automaticky predpokladať, že dohody o špecializácii buď patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy, alebo podmienky stanovené v článku 101 ods. 3 zmluvy nespĺňajú, ak sa prekročí hraničný trhový podiel stanovený v tomto nariadení alebo ak nie sú splnené iné podmienky podľa tohto nariadenia. V takých prípadoch je potrebné individuálne posúdiť dohodu o špecializácii na základe článku 101 zmluvy.
- (15) Výnimka zavedená týmto nariadením by sa nemala uplatňovať nadohody obsahujúce obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie pozitívnych účinkov vyplývajúcich z dohôd o špecializácii. V zásade by z využívania výnimky stanovenej týmto nariadením, a to bez ohľadu na trhový podiel zmluvných strán, mali byť vylúčené dohody, ktoré obsahujú určité druhy závažných obmedzení hospodárskej súťaže, ako je stanovovanie cien účtovaných tretím stranám, obmedzenie produkcie alebo predaja, ako aj rozdelenie trhov alebo zákazníkov.

- (16) Hraničný trhový podiel, neudelenie výnimky pre určité dohody a podmienky stanovené v tomto nariadení zvyčajne zabezpečujú, že dohody, na ktoré sa skupinová výnimka vzťahuje, neumožňujú zmluvným stranám vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti predmetného tovaru alebo služieb.
- (17) V tomto nariadení by sa mali uviesť typické situácie, v ktorých by sa mohlo považovať za vhodné odňať výhodu ním zavedenej výnimky podľa článku 29 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 ⁽⁴⁾.
- (18) S cieľom uľahčiť uzatváranie dohôd o špecializácii, ktoré môžu mať vplyv na štruktúru zmluvných strán, by sa obdobie platnosti tohto nariadenia malo stanoviť na 12 rokov,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
1. „dohoda o špecializácii“ je dohoda o jednostrannej špecializácii, dohoda o recipročnej špecializácii alebo dohoda o spoločnej výrobe;
 - a) „dohoda o jednostrannej špecializácii“ je dohoda medzi dvoma alebo viacerými zmluvnými stranami pôsobiacimi na tom istom trhu s produktmi, podľa ktorej sa jedna alebo viaceré zmluvné strany dohodnú, že úplne alebo čiastočne prestanú vyrábať určité produkty alebo sa zdržia výroby týchto produktov a budú ich kupovať od inej zmluvnej strany alebo zmluvných strán, ktoré sa dohodnú na tom, že tieto produkty budú vyrábať a dodávať;
 - b) „dohoda o recipročnej špecializácii“ je dohoda medzi dvoma alebo viacerými zmluvnými stranami pôsobiacimi na tom istom trhu s produktmi, podľa ktorej sa dve alebo viaceré zmluvné strany na recipročnom základe dohodnú, že úplne alebo čiastočne prestanú vyrábať určité, ale odlišné produkty, alebo sa zdržia ich výroby a budú tieto produkty kupovať od jednej alebo viacerých iných zmluvných strán, ktoré sa dohodnú na tom, že ich budú vyrábať a dodávať;
 - c) „dohoda o spoločnej výrobe“ je dohoda, podľa ktorej sa dve alebo viaceré zmluvné strany dohodnú na tom, že budú určité produkty vyrábať spoločne;
2. „dohoda“ je dohoda medzi podnikmi, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup;
3. „produkt“ je tovar alebo služba vrátane medziproduktov alebo služieb, ktoré sú medzistupňom finálnych služieb, a finálnych tovarov alebo služieb, s výnimkou distribúcie a služieb prenájmu;
4. „výroba“ je výroba tovaru alebo príprava služieb, a to aj prostredníctvom využívania subdodávateľov;
5. „príprava služieb“ sú činnosti, ktoré sa vykonávajú pred poskytovaním služieb zákazníkom;
6. „produkt špecializácie“ je produkt, ktorý sa vyrába na základe dohody o špecializácii;
7. „naväzujúci produkt“ je produkt, na výrobu ktorého jedna alebo viaceré zmluvné strany používajú ako vstup produkt špecializácie a ktorý tieto strany predávajú na trhu;
8. „relevantný trh“ je relevantný trh s produktmi a relevantný geografický trh, na ktoré patria produkty špecializácie, pričom ak sú produkty špecializácie medziproduktmi, ktoré jedna alebo viaceré zmluvné strany úplne alebo čiastočne využívajú na vlastnú spotrebu na výrobu naväzujúcich produktov, ide o relevantný trh s produktmi a relevantný geografický trh, na ktoré patria naväzujúce produkty;

⁽⁴⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 4.1.2003, s. 1).

9. „konkurenčný podnik“ je skutočný alebo potenciálny konkurent;
 - a) „skutočný konkurent“ je podnik, ktorý pôsobí na tom istom relevantnom trhu;
 - b) „potenciálny konkurent“ je podnik, ktorý by v prípade neexistencie dohody o špecializácii reálne, a nielen ako o čisto teoretickej možnosti, uvažoval o tom, že v horizonte najviac 3 rokov vynaloží nevyhnutné dodatočné investície alebo iné nevyhnutné náklady na vstup na relevantný trh;
10. „záväzok výhradných dodávok“ je záväzok nedodávať produkty špecializácie inému konkurenčnému podniku, než je zmluvná strana alebo zmluvné strany dohody o špecializácii;
11. „záväzok výhradného nákupu“ je záväzok nakupovať produkty špecializácie iba od zmluvnej strany alebo zmluvných strán dohody o špecializácii;
12. „spoločné“ v kontexte distribúcie sú činnosti, pri ktorých súvisiacu prácu:
 - a) vykonáva spoločným tím, organizácia alebo podnik alebo
 - b) realizuje spoločne vymenovaný distribútor tretej strany na výhradnom alebo nevýhradnom základe, pod podmienkou, že táto tretia strana nie je konkurenčným podnikom;
13. „distribúcia“ je predaj a dodávka produktov špecializácie zákazníkom vrátane komercializácie uvedených produktov.

2. Na účely tohto nariadenia pojmy „podnik“ a „zmluvná strana“ zahŕňajú príslušné s nimi prepojené podniky. „Prepojené podniky“ sú:

1. podniky, v ktorých má zmluvná strana dohody o špecializácii priamo alebo nepriamo jedno alebo viacero z týchto práv alebo právomocí:
 - a) právomoc vykonávať viac ako polovicu hlasovacích práv;
 - b) právomoc menovať viac ako polovicu členov dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré právne zastupujú podnik;
 - c) právo riadiť záležitosti podniku;
2. podniky, ktoré môžu priamo alebo nepriamo vykonávať jedno alebo viacero práv alebo právomocí uvedených v pododseku 1 nad niektorou zmluvnou stranou dohody o špecializácii;
3. podniky, v ktorých má podnik uvedený v pododseku 2 priamo alebo nepriamo jedno alebo viacero práv alebo právomocí uvedených v pododseku 1;
4. podniky, v ktorých má jedna zo zmluvných strán dohody o špecializácii spolu s jedným alebo viacerými podnikmi uvedenými v pododsekoch 1, 2 alebo 3 alebo v ktorých majú dva alebo viaceré uvedené podniky spoločne jedno alebo viacero práv alebo právomocí uvedených v pododseku 1;
5. podniky, v ktorých majú jedno alebo viacero práv alebo právomocí uvedených v pododseku 1 spoločne:
 - a) zmluvné strany dohody o špecializácii alebo ich príslušné prepojené podniky uvedené v pododsekoch 1 až 4; alebo
 - b) jedna alebo viaceré zmluvné strany dohody o špecializácii alebo jeden alebo viaceré ich prepojené podniky uvedené v pododsekoch 1 až 4 a jedna alebo viaceré tretie strany.

Článok 2

Výnimka

1. Podľa článku 101 ods. 3 zmluvy a s výhradou ustanovení tohto nariadenia sa článok 101 ods. 1 zmluvy nevzťahuje na dohody o špecializácii.

2. Výnimka zavedená v odseku 1 sa uplatňuje, pokiaľ takéto dohody obsahujú obmedzenia hospodárskej súťaže, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy.

3. Výnimka zavedená v odseku 1 sa vzťahuje aj na dohody o špecializácii, ktoré obsahujú ustanovenia o postúpení práv duševného vlastníctva alebo udeľovaní licencií na tieto práva jednej alebo viacerým zmluvným stranám, pokiaľ tieto ustanovenia priamo súvisia s vykonávaním danej dohody a sú pre toto vykonávanie nevyhnutné a pokiaľ nepredstavujú hlavný cieľ danej dohody.

4. Výnimka zavedená v odseku 1 sa vzťahuje na dohody o špecializácii aj vtedy, keď:

a) zmluvné strany prijímú záväzok výhradného nákupu alebo záväzok výhradných dodávok alebo

b) zmluvné strany spoločne distribuujú produkty špecializácie.

Článok 3

Hraničný trhový podiel

1. Výnimka zavedená v článku 2 platí pod podmienkou, že spoločný trhový podiel zmluvných strán na relevantnom trhu (relevantných trhoch), na ktorý (ktoré) produkty špecializácie patria, neprekračuje 20 %.

2. Ak sú produkty špecializácie medziproduktmi, ktoré jedna alebo viaceré zmluvné strany úplne alebo čiastočne používajú na vlastnú spotrebu ako vstupy na výrobu nadväzujúcich produktov, ktoré zároveň predávajú, výnimka zavedená v článku 2 sa uplatňuje len vtedy, ak sú splnené obe tieto podmienky:

a) spoločný trhový podiel zmluvných strán na relevantnom trhu (relevantných trhoch), na ktorý (ktoré) patria produkty špecializácie, nepresahuje 20 %;

b) spoločný trhový podiel zmluvných strán na relevantnom trhu (relevantných trhoch), na ktorý (ktoré) patria nadväzujúce produkty, nepresahuje 20 %.

Článok 4

Uplatňovanie hraničného trhového podielu

Na účely uplatňovania hraničného trhového podielu stanoveného v článku 3 platia tieto pravidlá:

a) trhové podiely sa vypočítajú na základe hodnoty predaja na trhu; ak údaje o hodnote predaja na trhu nie sú dostupné, môžu sa použiť odhady založené na iných spoľahlivých informáciách o trhu vrátane objemu predaja na trhu;

b) trhové podiely sa vypočítajú na základe údajov za predchádzajúci kalendárny rok alebo ak predchádzajúci kalendárny rok nie je z hľadiska postavenia zmluvných strán na relevantnom trhu (relevantných trhoch) reprezentatívny, trhové podiely sa vypočítajú ako priemer trhových podielov zmluvných strán za 3 predchádzajúce kalendárne roky;

c) trhový podiel, ktorý majú podniky uvedené v článku 1 ods. 2 pododseku 5, sa rovnomerne rozdelí na každý podnik, ktorý má jedno alebo viac práv alebo právomocí uvedených v článku 1 ods. 2 pododseku 1;

d) ak trhové podiely uvedené v článku 3 pôvodne nie sú väčšie ako 20 %, ale následne stúpnu nad túto úroveň minimálne na jednom z relevantných trhov, výnimka zavedená v článku 2 platí aj naďalej počas obdobia 2 po sebe idúcich kalendárnych rokov nasledujúcich po roku, v ktorom bola úroveň 20 % po prvýkrát prekročená.

Článok 5

Veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže

Výnimka zavedená v článku 2 sa nevzťahuje na dohody o špecializácii, ktoré priamo alebo nepriamo, samostatne alebo v kombinácii s inými faktormi pod kontrolou zmluvných strán dohody majú za cieľ ktorékoľvek z týchto obmedzení:

- a) stanovovanie cien pri predaji produktov špecializácie tretím stranám, s výnimkou stanovovania cien účtovaných bezprostredným zákazníkom v rámci spoločnej distribúcie;
- b) obmedzenie produkcie alebo predaja, s výnimkou:
 - i) ustanovení o dohodnutom množstve produktov v rámci dohôd o jednostrannej alebo recipročnej špecializácii;
 - ii) stanovenia kapacity a objemu výroby v rámci dohody o spoločnej výrobe;
 - iii) stanovenia cieľov predaja v rámci spoločnej distribúcie;
- c) rozdelenie trhov alebo zákazníkov.

Článok 6

Jednotlivé prípady odňatia výhody Európskou komisiou

1. Komisia môže podľa článku 29 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1/2003 odňať výhodu výnimky zavedenej týmto nariadením vtedy, ak v ktoromkoľvek konkrétnom prípade zistí, že dohoda o špecializácii, na ktorú sa vzťahuje výnimka zavedená týmto nariadením, má napriek tomu účinky, ktoré nie sú zlučiteľné s článkom 101 ods. 3 zmluvy.

2. Komisia môže podľa článku 29 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1/2003 odňať výhodu výnimky zavedenej týmto nariadením najmä vtedy, ak je relevantný trh vysoko koncentrovaný a hospodárska súťaž je už slabá, napríklad v dôsledku jedného alebo viacerých z týchto faktorov:

- a) individuálne trhové pozície ostatných účastníkov trhu;
- b) prepojenia medzi ostatnými účastníkmi trhu, ktoré vznikli na základe paralelných dohôd o špecializácii;
- c) prepojenia medzi zmluvnými stranami a ostatnými účastníkmi trhu.

Článok 7

Jednotlivé prípady odňatia výhody zo strany orgánu členského štátu na ochranu hospodárskej súťaže

Orgán členského štátu na ochranu hospodárskej súťaže môže odňať výhodu výnimky zavedenej týmto nariadením, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 29 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1/2003.

Článok 8

Prechodné obdobie

Zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 zmluvy sa počas obdobia od 1. júla 2023 do 30. júna 2025 nevzťahuje na dohody, ktoré boli platné už 30. júna 2023 a ktoré nespĺňajú podmienky na udelenie výnimky zavedenej týmto nariadením, no spĺňajú podmienky na udelenie výnimky zavedenej nariadením (EÚ) č. 1218/2010.

*Článok 9***Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. júla 2023.

Uplatňuje sa do 30. júna 2035.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 1. júna 2023

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN
